

Інструкція дій в надзвичайних ситуаціях: евакуація, місце бойових дій, ворожий авіанальот, артобстріл або бомбардування

В екстремальних ситуаціях, аби привернути увагу місцевих жителів, вмикають сирени. Якщо ви почуєте відповідний сигнал, потрібно негайно увімкнути гучномовець, радіоприймач або телевізор та слухати повідомлення оперативного чергового з надзвичайних ситуацій.

На кожен випадок загрози надзвичайних ситуацій існують різні варіанти повідомлень, що коригуються з урахуванням конкретних подій. Інформація передається протягом 5 хвилин після подачі сигнальних звуків (сирен чи гудків).

Вислухавши повідомлення від оперативного чергового, кожен повинен виконувати отримані вказівки без паніки. У повідомленні зазначають: де та коли виникла надзвичайна ситуація; її масштаби; час початку та тривалість дії факторів ураження; яка територія (район, вулиці, будинки) потрапляє в зону ураження; як діяти у надзвичайній ситуації.

Якщо оголошено евакуацію, потрібно:

- перед тим, як покинути житло, зачинити вікна, вимкнути газ, воду і електрику, забрати продукти з холодильника;
- взяти з собою документи: паспорт, військовий білет, документи про освіту і фах, посвідчення про шлюб і народження дітей, пенсійне посвідчення, трудову книжку та інші;
- спакувати валізу (рюкзак) з теплим одягом, постільною білизною, особистими речами і предметами гігієни, гроші, продукти харчування і воду на 3 доби, загальною вагою не більше 50 кг;
- до валізи (рюкзака) прикріпити нашивку з позначенням адреси постійного місця проживання, свого прізвища і місця призначення. На одягу дітей мають також бути нашивки з прізвищем, ім'ям та по батькові, роком народження, адресою постійного місця проживання і місця призначення.
- виконувати усі розпорядження посадових осіб евакуаційних і евакоприймальних органів; дотримуватися дисципліни та порядку на маршруті і в районі розселення.

Якщо ви опинилися у місці проведення бойових дій:

- передусім краще за все виїхати з території, де йдуть бої; при цьому потрібно мати з собою документи, які посвідчують особу;
- якщо немає можливості покинути місце бойових дій, варто вивісити на будинку плакат «ТУТ МИРНІ ЖИТЕЛІ»/ «ЗДЕСЬ МИРНЫЕ ЖИТЕЛИ»;
- зробіть запас продуктів харчування та питної води;
- з'ясуйте, де у разі потреби можна отримати медичну допомогу;
- якщо є змога, обладнайте укриття у підвалі, захистіть його мішками з піском, продумайте аварійний вихід;

- якщо чуєте постріли, лягайте на підлогу під вікно або у ванній кімнаті; по квартирі пересувайтесь лише повзком;
- якщо перестрілка застане вас на вулиці, потрібно: негайно лягти на землю; зайняти найближче укриття (канаву, яму), переповзти під бетонний бордюр; не виходити з укриття до кінця бою;
- ні в якому разі не можна: підходити до вікон, якщо чуєте постріли; спостерігати за ходом бойових дій; стояти чи перебігати під обстрілом; конфліктувати з озброєними людьми; носити армійську форму або камуфльований одяг; демонструвати зброю або предмети, схожі на неї; підбирати покинуті зброю та боеприпаси.

Якщо ви помітили вибухонебезпечний предмет, потрібно діяти так:

- не зачіпати його і не намагатися розібрати;
- позначити місце знахідки і не допускати до нього інших людей, особливо дітей;
- негайно повідомити у найближче відділення міліції, військкомат, держоргани, райвідділ ДСНС або за телефонами «101», «102»;
- до прибуття працівників міліції взяти місце і предмет під нагляд;
- якщо побачили спалах або почули звук вибуху, негайно сховатися чи лягти на землю, навіть якщо ви знаходитесь далеко від місця вибуху, адже можна поранитися камінням або уламками.

Під час ворожого авіанальоту потрібно діяти так:

- якщо було попередження про авіаналіт, варто за можливості виїхати з міста у сільську місцевість або у приміські райони (на дачу чи садибу); при цьому попередити про від'їзд ЖЕК, вимкнути у квартирі/будинку електрику, газ та воду;
- якщо вирішили не покидати місто, то краще дочекатися закінчення вибухів у приміщеннях, які розташовані подалі від вікон і балконів (коридор, ванна кімната); ні в якому разі не можна вибігати з будинку та користуватися ліфтом;
- якщо удар авіації застав на робочому місці, потрібно діяти відповідно до інструкції, яка обов'язково розробляється на кожному підприємстві; деякі підприємства мають споруди, які можна використати як бомбосховище; якщо під час авіанальоту ви знаходитесь у чистому полі і поряд немає жодних будівель, треба лягти на землю у найглибші місця, які можете знайти (канави, ритвини), прикрити голову речами, у крайньому випадку – руками, і перечекати вибухи.

При виникненні будь-якої надзвичайної ситуації важливо діяти без паніки і метушні та діяти відповідно до отриманих вказівок та пам'яток.

Що робити при початку артобстрілу або бомбардування

На вулиці

- Якщо ви почули свист снаряда (він схожий більше на шорох), а через 2-3 секунди – вибух, відразу падайте на землю. Не панікуйте: вже те, що ви чуєте сам звук польоту, означає, що снаряд пролетів досить далеко від

вас, а ті секунди перед вибухом лише підтвердили достатньо безпечну відстань.

- Проте наступний снаряд полетить ближче до вас, тому замість самозаспокоєння швидко і уважно озирніться навколо: де можна сховатися надійніше?
- Якщо є якийсь виступ (навіть тротуар, бордюр – то поруч з ним), канава, будь виступ або заглиблення в землі – скористайтеся цим природним захистом. Якщо поруч є якась бетонна конструкція – лягти поруч з нею. Лежати треба, щоб знизити шанс потрапляння осколків. Все це не допоможе, якщо пряме попадання, але знизить шанси на осколкове поранення. Осколки летять вгору і по дотичній. Якщо людина стоїть – більше шансів опинитися у них на шляху, ніж якщо лежить.

У міському транспорті

- Якщо перші вибухи застали вас в дорозі на власному автомобілі – не розраховуйте, що на авто ви зможете швидко втекти від обстрілу: ви ніколи не будете знати, в який бік перенесеться вогонь, і чи не почнеться далі обстріл, скажімо, з мінометів. Крім того, бензобак вашого авто додає небезпечного ризику обгоріти. Тому знову-таки: негайно зупиняйте машину і швидше шукайте укриття.
- У випадку, якщо обстріл застав вас у маршрутці, тролейбусі або трамваї – слід негайно зупинити транспорт, відбігти від дороги в напрямку «від будівель і споруд» і залягти на землю. Озирніться і очима пошукайте більш надійне укриття неподалік. Перебігати слід короткими швидкими кидками відразу після наступного вибуху.
- Не поруч з машиною (автобусом, тролейбусів та ін.)! Якщо будуть бити, то спочатку в машину, а якщо потрапить в неї, вона вибухне разом з людиною. Треба вилізти, краще з протилежного від обстрілу боку, і поповзом відійти далі, потім лягти.

Не підходять для укриття:

- під'їзди будь-яких будівель, навіть невеликі прибудовані споруди. Від багатопверхових / багатоквартирних будинків взагалі слід відбігти хоча б метрів на 30-50;
- місця під різною технікою (скажімо, під вантажівкою або під автобусом);
- звичайні ЖЕКівські підвали будинків. Вони абсолютно не пристосовані для укриття в час авіанальотів або ракетно-артилерійських обстрілів (їдеться про слабкі перекриття, відсутність запасних виходів, вентиляції тощо). Є великий ризик опинитися під масивними завалами. Захаращення таких підвалів тягне ризик моментальної пожежі або задимленості.
- Ніколи не слід ховатися зовні під стінами сучасних будівель! Нинішні бетонні «коробки» не мають ні найменшого запасу міцності і легко розсипаються (або «складуються») не тільки від прямого попадання, а й навіть від сильної вибухової хвилі: є великий ризик зсувів і завалів. Не можна також ховатися під стінами офісів і магазинів: від вибухової хвилі

зверху буде падати багато скла; це не менш небезпечно, ніж металеві осколки снарядів.

- Іноді люди інстинктивно ховаються серед будь-яких штабелів, у місцях, закладених контейнерами, заставлених ящиками, будматеріалами і т.п. (вступає в справу підсвідомий рефлекс: сховатися так, щоб не бачити нічого).
- Ця помилка небезпечна тим, що навколо вас можуть бути легкозаймисті предмети і речовини: виникає ризик опинитися серед раптової пожежі.
- Часом люди зі страху стрибали в річку, в ставок, фонтан і т.д. Вибух бомби або снаряда у воді навіть на значній відстані дуже небезпечні: сильний гідроудар і – як наслідок – важка контузія.

Можна сховатися в таких місцях:

- у спеціально обладнаному бомбосховищі (якщо пощастить). Від звичайного ЖЕКівського підвалу дане бомбосховище відрізняється товстим надійним перекриттям над головою, системою вентиляції і наявністю двох (і більше) виходів на поверхню;
- у підземному переході;
- в метро (ідеально підходить);
- у будь-якій канаві, траншеї або ямі;
- в широкій трубі водостоку під дорогою (не варто лізти занадто глибоко, максимум на 3-4 метра);
- вздовж високого бордюру або фундаменту забору;
- в дуже глибокому підвалі під капітальними будинками старої забудови (бажано, щоб він мав 2 виходи);
- у підземному овочесховищі, силосній ямі і т.п.;
- в оглядовій ямі відкритого (на повітрі) гаража або СТО;
- в каналізаційних люках поряд з вашим будинком, це дуже хороший тайник (але чи вистачить у вас сил швидко відкрити важку залізяку? Важливо також, щоб це була саме каналізація або водопостачання – ні в якому разі не газова магістраль!);
- в ямах-«воронках», які залишилися від попередніх обстрілів або авіанальотів.

У гіршому випадку – коли в полі зору немає укриття, куди можна перебігти одним швидким кидком – просто лягайте на землю і лежіть, закривши голову руками! Переважна більшість снарядів і бомб розриваються у верхньому шарі ґрунту або асфальту, тому осколки в момент вибуху розлітаються на висоті не менше 30-50 см над поверхнею.

Отже, загальне правило: ваше укриття повинно бути хоч мінімально поглибленим і, разом з тим, повинне перебувати подалі від споруд, які можуть обрушитися на вас зверху при прямому влученні, або можуть спалахнути. Ідеальний захист дає траншея або канава (подібна окопу) глибиною 1-2 метри, на відкритому місці.

Сховавшись в укритті, лягайте і обхопіть голову руками. Відкрийте рот – це вбереже від контузії при близькому розриві снаряда чи бомби.

Не панікуйте. Займіть свою психіку чимось. Можна рахувати вибухи: знайте, що максимум після 100-го вибуху обстріл точно закінчиться. Можна спробувати подумки рахувати хвилини.

По-перше, це відволікає. По-друге, так ви зможете орієнтуватися в ситуації: артилерійський обстріл не триває вічно, максимум – двадцять хвилин; авіаналіт – значно менше. У наш час не буває довгих бомбардувань, великі групи бомбардувальників не застосовуються.

У будинку

- Якщо в будинку є підвал – спуститися в підвал.
- Якщо підвалу немає – спуститися на нижні поверхи. Чим нижче, тим краще. В ідеалі – всім на першій поверх.
- Заздалегідь знайти саму внутрішню кімнату, чим більше бетону навколо, тим краще (знайти несучі стіни), якщо всі кімнати зовнішні – вийти на сходову площадку.
- Ні в якому разі не знаходитися напроти вікон!
- Якщо відомо, з якого боку ведеться обстріл, то вибрати найвіддаленішу кімнату з протилежного боку.
- У тому місці, що буде вибрано, сісти на підлогу біля стіни – чим нижче людина перебуває під час попадання снаряда, тим більше шансів, що його не зачепить осколком. Знову ж, не навпроти вікон. Вікна можна обладнати диванними подушками (великими, щільними, але краще мішками з піском), закрити масивними меблями, але не порожніми (набити мішками з піском або речами, але щільно). Це краще, ніж незахищені вікна і скло.

У погребі

- Льох у приватних будинках – брати до уваги, що його може завалити! Тому залишити в будинку на видному місці великий кидається в очі плакат «під час бомбардувань ми в погребі» і вказати, де погріб знаходиться.
- Взяти з собою телефони, радіо на батарейках, воду. Не впадати в паніку. Це кліше, але це важливо.

Після закінчення обстрілу (бомбардування)

Залишаючи місце притулку, не давайте собі розслабитися. Тепер вся ваша увага має бути сконцентрована собі під ноги! Не піднімайте з землі ніяких незнайомих вам предметів: авіабомба, ракета або снаряд могли бути касетними! Бойові елементи часто розриваються при падінні, але можуть вибухнути пізніше, в руках – від найменшого руху або дотику. Вся увага – дітям і підліткам: не дайте їм підняти що-небудь з-під ніг!

З інструкцією ознайомлений:

Дата	Прізвище та ініціали	Підпис
